

Характеристика корів-первісток голштинської породи за екстер'єрним типом

Б. М. Карпенко

karpenkobogdan95@gmail.com

Сумський національний аграрний університет,
м. Суми, Україна

Тривала практика селекції молочних порід свідчить, що тварини із бажаним розвитком ознак, які характеризують стан розвитку будови тіла, відрізняються конституціональною міцністю та високими показниками молочної продуктивності. У цьому аспекті важливим питанням, яке дозволяє об'єктивно визначити племінну цінність корів за екстер'єром, є сучасна, світового рівня оцінка за методикою лінійної класифікації.

Дослідження проведені в аспекті оцінки корів-первісток голштинської породи (української чорно-рябої молочної породи з умовною кровністю за голштинською породою понад 93,75%) за екстер'єрним типом ($n=83$). Використовували сучасну, загальноприйнятую у світі методику лінійної класифікації. Базою досліджень було стадо племінного заводу компанії «Укрлендфармінг» ПП «Буринське» Підліснівського відділення Сумського р-ну. Тварин оцінювали у віці 2–4 місяці після отелення за двома системами: 9-бальною, з лінійним описом 18 статей екстер'єру і 100-бальною з урахуванням чотирьох комплексів селекційних ознак: вираженість молочного типу, розвиток тулуба, стан кінцівок і морфологічні якості вимені.

Отримані показники лінійної класифікації корів-первісток за 100-бальною системою засвідчили, що у межах чотирьох комплексів ознак середній рівень оцінки є у межах «добре з плюсом». Піддослідні тварини показують добрий розвиток групових ознак молочного типу (83,5 бала), стану тулуба (82,8 бала), кінцівок (83,6 бала), вимені (83,8 бала) та фінальною оцінкою (83,5 бала).

Рівень оцінок за розвиток 18-ти основних описових ознак екстер'єру корів-первісток, передбачених методикою лінійної класифікації, засвідчив їхню істотну внутрішньостадну мінливість, яка варіює у межах 16,5–38,1%, що вказує на відсутність належного добору за ними та можливість ефективної селекції за цими ознаками. Оціненим тваринам племінного заводу властиві добре виражені висота (6,7 бала), глибина тулуба (7,2 бала), кутастість (7,5 бала), нахил (5,2 бала) та ширина (6,6 бала) задуги, постава тазових кінцівок (7,5 бала), прикріплення передніх (7,3 бала) і задніх (7,2 бала) часток вимені, центральна зв'язка (7,5 бала), глибина вимені (6,8 бала) та переміщення (7,3 бала). Загалом екстер'єрний тип корів-первісток має достатньо добру характеристику описових ознак, які визначають їхній молочний тип продуктивності.

Серед оцінених корів у підконтрольному стаді тварин з оцінкою «дуже добре» виявлено 14,9%. Більшість (68,7%) корів отримала клас «добре з плюсом», а «добре» — лише 9,6%. Розділивши корів-первісток на три групи за рівнем фінальної оцінки на класи, згідно з прийнятою міжнародною класифікаційною шкалою («дуже добре» — 85–89, «добре з плюсом» — 80–84 та «добре» — 75–79 балів) встановлено, що фінальна оцінка безпосередньо визначає рівень молочної продуктивності корів-первісток. Так, тварини з оцінкою «дуже добре» перевищують ровесниць з оцінкою «добре з плюсом» за надоем на 1123, а з оцінкою «добре» — на 2074 кг ($P<0,001$). За невірогідного зниження вмісту жиру в молоці корів з оцінками «дуже добре» і «добре» на 0,06%, приріст молочного жиру у первісток з оцінкою «дуже добре», порівняно з тваринами з оцінкою «добре з плюсом», становив 40,9, а з оцінкою «добре» — 74,7 кг ($P<0,001$).

Отже, використання у селекційному процесі молочної худоби методики лінійної класифікації є досить ефективним засобом об'єктивного визначення породних особливостей екстер'єрного типу корів. Наявність зв'язку між фінальною оцінкою типу та рівнем молочної продуктивності буде сприяти ефективній селекції під час добору тварин за цією ознакою.